

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

Впровадження нових вимог до капіталу відповідно до норм Базеля та законодавства ЄС

Capital standards

Департамент методології

Нові вимоги до капіталу: норми ЄС: Базеля III, CRR/ CRD IV

БКБН – головний ідеолог впровадження єдиних стандартів в сфері банківського регулювання. Документи БКБН не є обов'язковими, проте імплементуються багатьма країнами.

Основні реформи Базель-III у відповідь на уроки кризи:
посилення вимог щодо капіталу та ліквідності

Опубліковано:
анонс - грудень 2010р./
переглянуто – червень 2011р.)

Впровадження
нових стандартів –
2013-2019 роки

CRR/CRD IV Package

- Capital Requirements Regulation (EU) 575/2013 = **CRR**
 - Capital Requirements Directive 2013/36/EU = **CRD IV**
- EUROPEAN PARLIAMENT

CRR (06/2013):

- законодавчий акт прямої дії – його положення є **обов'язковими в повному обсязі** та підлягають прямому застосуванню в усіх країнах-членах ЄС;
- розширює/уточнює норми, які не були врегульовані CRD IV;
- переважно стосується Pillar I Базеля.

CRD IV (06/2013):

- виконується шляхом прийняття відповідних національних законів;
- відображає норми Базель II і Базель III щодо стандартів капіталу;
- “м'які” норми та принципи.

Запровадження нових вимог

Нові вимоги до капіталу	Показник левереджу	Показники ліквідності	
		LCR	NSFR
- CRR (06/2013);	з 01.01.2018 (2013-2017 роки - період моніторингу, з 2015 року - вимоги щодо розкриття інформації)	з 01.10.2015 у розмірі 60% з щорічним збільшенням до 100% на 01.01.2019	з 01.01.2018
-щодо окремих норм застосовується поетапна імплементация (з 2013 року до 2022 року);			
-для окремих норм розроблюються уточнюючі технічні стандарти (на сьогодні більш ніж 200 стандартів)			

CRR/CRD IV: EBA website

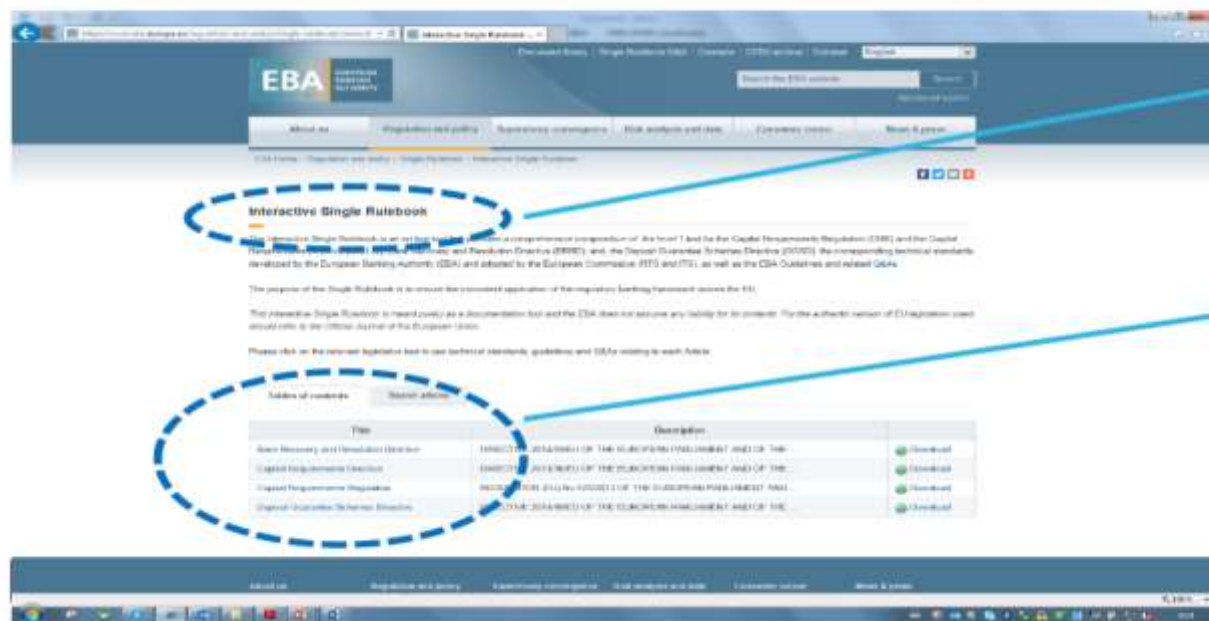
<http://eur-lex.europa.eu>

Eur-Lex
Access to EU Law
→ Official Journal ←

<http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/single-rulebook/interactive-single-rulebook>

Interactive **Single Rulebook** – EBA website

Interactive Single Rulebook
→ Brief explanation ←

**BRRD
CRD IV
CRR
DGSD**
→ Downloads ←

Including:
- RTSS / ITSs EBA
- Guidelines EBA

Запровадження норм ЄС в Україні

**Угода про асоціацію між
Україною та ЄС (2014 рік).**

Рішення Правління НБУ від
05.04.2017 №207рш
про затвердження планів
імплементції законодавства ЄС
на виконання Угоди про асоціацію

**Комплексна програма розвитку
фінансового сектору України
до 2020 року (2015 рік),
яка передбачає заходи щодо
імплементції законодавства ЄС**

Проект А.4 «Посилити вимоги до
платоспроможності та ліквідності
учасників фінансового сектору»

**заходи щодо запровадження нових вимог до капіталу та ліквідності
у рамках побудови risk-based supervision.**

НБУ планується імплементція вимог ЄС, проте з урахуванням національних особливостей

Посилення вимог до капіталу: норми ЄС

Базель III, CRD IV/CRR: нові вимоги

зміцнення капітальної бази *(порівняно з Базель II)*

- підвищення якості та прозорості капіталу, насамперед ОК 1-го рівня:
 - більш жорсткі критерії до інструментів капіталу;
 - менш прийнятних інструментів капіталу;
 - збільшення відрахувань з капіталу

▪ підвищення мінімального рівня капіталу:

	Базель II	Базель III
ОК 1го рівня	-	4,5%
Капітал 1 рівня	4%	6%
Капітал	8%	8%
Буфер консервації капіталу	-	2,5%

запровадження буферів капіталу *(понад ОК 1го рівня)*

- консервації (запасу) капіталу (0,625-2,5%)
(для покриття збитків у періоди нестабільності)

- контрциклічний буфер (0-2,5%)
(для обмеження надлишкової кредитної активності в періоди економічного буму)

- буфер системного ризику (0-5%)
(для запобігання та зниження системних та макропруденційних ризиків)

- буфер системної важливості (1-3,5%)
(для системно важливих банків (СВБ), які мають більш високі ризики для банківської системи).

СВБ має дотримуватися більшого з 2х встановлених буферів: системного ризику або системної важливості

запровадження коефіцієнту левериджу

- посилення вимог до капіталу незалежно від рівня ризику активів

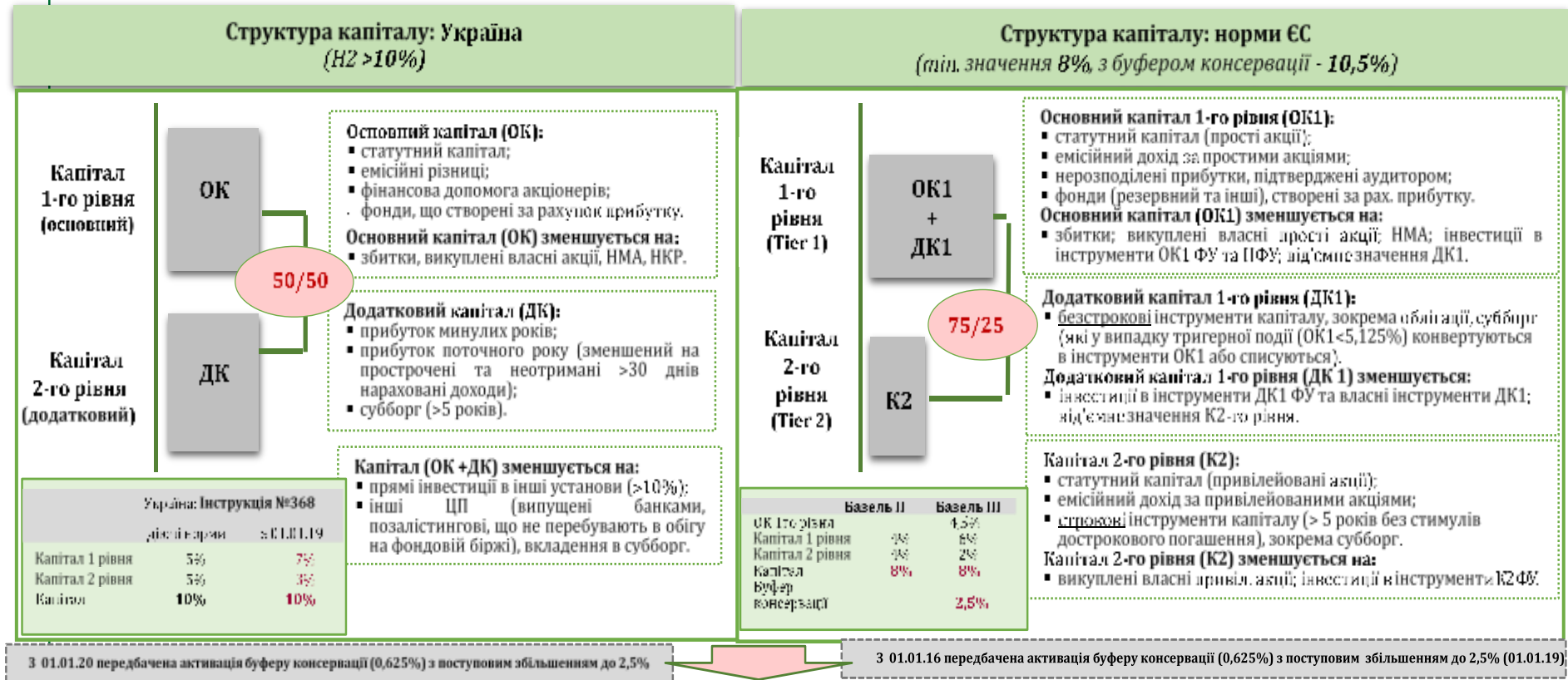
- обмеження боргу, що може прийняти на себе банк

посилення вимог до капіталу - відповідь на уроки глобальної фінансової кризи - сприяння стійкості фінансових установ та банківського сектора в цілому

Структура капіталу: Україна vs норми ЄС

1. Підвищення здатності банків поглинати збитки: збільшено частку капіталу 1 рівня, який відіграє ключову роль у збереженні банку (з 50/50 до 75/25).
2. Запровадження нових вимог до капіталу в Україні на часі: співвідношення ОК/DK банків України з 01.01.2019 - 70/30.
3. Запобігання системним ризикам, проциклічності: запровадження буферів капіталу.

На основі оцінки VCP:

- зроблено припущення, що повна імплементація Базель-III практично не змінить значень показників капіталу;
- окремі національні норми щодо капіталу вбачаються жорсткішими, ніж положення CRD-IV.

Інструменти ДК 1-го рівня, тригерна подія

TRIGGER EVENTS

Україна: законодавством та НПА НБУ такі норми не передбачено.

Норми ЄС: до ДК 1го рівня включаються безстрокові інструменти, основна сума яких при настанні **тригерної події** повинна бути списана або конвертована в інструменти ОК 1-го рівня*.

* що зазначається у відповідних положеннях/ договорах банку, які регулюють інструменти ДК 1-го рівня

Тригерна подія - зменшення показника достатності ОК 1-го рівня нижче будь-якого з наведених значень:

▪ **5,125%****

▪ іншого значення (понад 5,125%), визначеного банком у положеннях/договорах

У доповнення до цих критеріїв Банк має право визначити один або декілька додаткових критеріїв щодо визнання тригерної події

** активації буферу запасу (консервації) капіталу 0,625% (в іншому випадку – рівня нижче 4,5%)

TOP CO-CO ISSUERS US \$BN, 2009-2015

SOURCE: MOODY'S

Leverage ratio (LR)

3% minimum
Basel III Leverage Ratio (%)

$$\text{Leverage ratio} = \frac{\text{Капітал 1 рівня (ОК 1 рівня + ДК 1 рівня)}}{\text{Активи (балансові та позабалансові)}} \geq 3\%$$

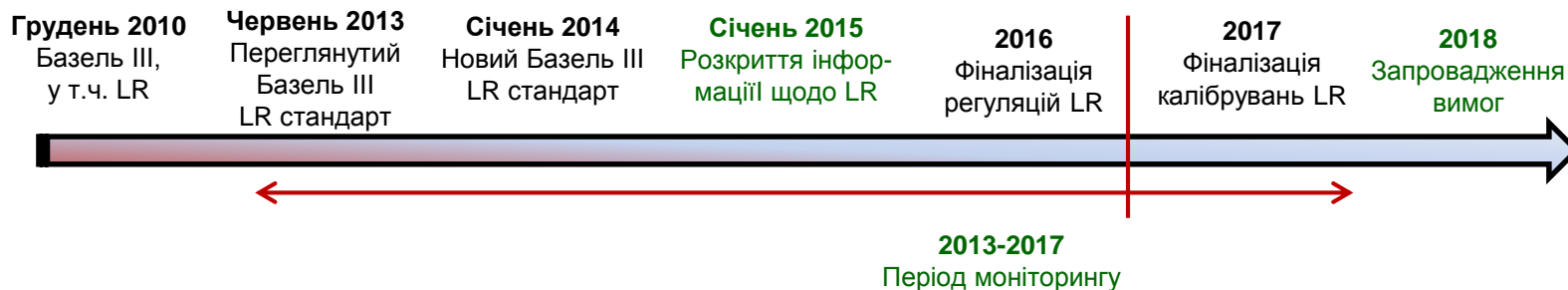
Країна	Leverage ratio (LR), %	При розрахунку LR
ЄС	3%	Активи не зменшуються на резерви
Франція	3%	
	(для державних банків - 2%)	
Нідерланди	4%	
Норвегія	7%	Активи зменшуються на резерви
США	6%	

Leverage ratio запроваджується з метою:

- посилення вимог до капіталу банку *незалежно від рівня ризику активів*;
- обмеження боргу, що може прийняти на себе банк (в тому числі активів з 0% коефіцієнтом ризику).

2017 рік – фіналізація регуляцій щодо LR:

- за результатами періоду моніторингу проведення аналізу вплив Бізнес-моделей банків на LR;
- калібрування результатів щодо LR з метою підготовки остаточних вимог.

Імплементация нових вимог до капіталу в Україні

№ п/п	Показники	Заходи	2015р.	IV кв. 2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	2020р.
1	Буфери капіталу	прийняття НПА						
		активація буферів						
2	Нова структура капіталу	розроблення НПА						
		тестові розрахунки, обговорення с БС						
		запровадження нових вимог						
3	Вимоги до капіталу для покриття операційного та ринкового ризику	розроблення НПА						
		тестові розрахунки, обговорення с БС						
		запровадження нових вимог						
4	Показник левериджу	розроблення НПА						
		тестові розрахунки, обговорення с БС						
		запровадження нових вимог						

* БС – банківська спільнота; НПА – нормативно-правовий акт Національного банку України